

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Романишиної Людмили Михайлівни на дисертацію та автореферат Марчук Іванни Анатоліївни «Підготовка майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу у професійній діяльності», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Актуальність дослідження. Тема, яка розглядається в дисертаційному дослідженні Марчук Іванни Анатоліївни є актуальною за низкою факторів: розвиток вищої освіти України підпорядкований вимогам європейського освітнього рівня, що сприяє впровадженню нових освітніх технологій. Причиною цього є низка факторів, які впливають на підготовку майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності: в Україні впроваджується медична реформа; відбувається інформатизація освіти, яка потребує створення інформаційного середовища, що суттєво впливає на організацію освітнього процесу.

Потреба сфери медичних послуг в економічно грамотних, конкурентоспроможних, професійно підготовлених фахівцях передбачає трансформацію всієї системи вищої медичної освіти, наповнення її новим змістом, використання інноваційних прогресивних і ефективних способів, методів і засобів освітньої діяльності, виявлення оптимальних умов економічної освіти молоді. Враховуючи особливості реформування в галузі охорони здоров'я доцільним є підвищення якості професійної підготовки студентів ВМНЗ, створення в освітньому середовищі умов для формування їхньої економічної компетентності, нащо наголошується в нормативно-правових документах стосовно вищої освіти в Україні.

Це вимагає формування у випускників вищих навчальних закладів економічної компетентності, яка передбачає наявність знань економічного профілю, здатності швидко реагувати на зміни ринкових вимог. Не є винятком майбутні магістри медицини. Це зумовлює необхідність упровадження змін в

освітню діяльність медичних ЗВО, вимагає зорієнтування системи вищої медичної освіти на підготовку майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності.

Актуальність дослідження була підсилена низкою виявлених дисертанткою суперечностей, серед яких найважливішою, на нашу думку, є

суперечність між: постійно зростаючими вимогами до підвищення якості надання медичних послуг на ринку охорони здоров'я України та неготовністю випускників медичних ЗВО реалізовувати дієві індивідуально спрямовані, етично, юридично й економічно виважені, тактики професійної взаємодії з їх споживачами.

Аналіз основного змісту дисертації.

У вступі дисертанткою правильно означені мета, об'єкт, предмет дослідження, що дозволило накреслити реальні завдання і їх виконати, про що свідчать результати формульованого експерименту, які є достовірними. В першому розділі дисертації «Теоретико-методологічні основи підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності» проведено ґрунтовний аналіз психоого-педагогічної літератури з проблеми підготовки майбутніх магістрів медицини. Критичний аналіз літературних джерел дозволив Марчук І.А. намітити шляхи підвищення ефективності підготовки майбутніх магістрів медицини до маркетингової діяльності. Серед таких шляхів дисертанткою обрано педагогічні умови і модель такої підготовки.

Суттєву роль у ефективності підготовки майбутніх магістрів медицини відіграло опрацювання теоретичних засад професійної підготовки майбутніх магістрів медицини в контексті сучасних реформаційних процесів медичної галузі й впровадження новітніх освітніх технологій. Очевидний і той факт, що успішність ініційованих нововведень у кожному сегменті системи охорони здоров'я залежить від підвищення якості вищої медичної освіти. удосконалення системи маркетингу в медичних закладах, трансформації відносин між різними учасниками системи охорони здоров'я (управлінцями, постачальниками й

споживачами послуг).

У роботі доведена потреба у доцільності впровадження визначених на державному рівні інновацій у галузі охорони здоров'я в систему підготовки медичних працівників, її адаптації до умов ринкової економіки.

У роботі подана детальна характеристика видів маркетингу в медицині, яка є специфічною: маркетинг медичних послуг; маркетинг організацій; маркетинг окремих осіб; маркетинг місць; маркетинг ідей. Така характеристика дозволяє скласти уявлення щодо вимог до реалізації маркетингової діяльності.

Автором виділено основні дефініції дослідження і подана їх інтерпретація („підготовка майбутніх магістрів до реалізації маркетингу”, „готовність майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності”, „реалізація маркетингу в професійній діяльності”).

На основі теоретичного аналізу наукових досліджень виявлено структурні компоненти готовності майбутніх магістрів медицини до маркетингової діяльності: ціннісний, мотиваційний, інформаційно-пізнавальний, операційно-технологічний і особистісний. Потрібно відмітити правильність вибору компонентів і виділити мотиваційний, як визначальний серед них (він розглядається як наявність у майбутніх магістрів медицини сформованого позитивного ставлення до реалізації маркетингу до професійної діяльності, використання освітніх технологій у процесі підвищення власної кваліфікації через самостійне вивчення актуальної проблематики професійної діяльності, при реалізації маркетингу в межах професійних компетенцій магістрів медицини.

Для кожного компонента визначені відповідні їм критерії: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, організаційно-діяльнісний, рефлексивний, їх показники та рівні сформованості (низький, середній, високий). Подана їх детальна характеристика і значення кожного з них.

У другому розділі дисертації - «Науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності» Марчук І.А. розглянула і обґрунтувала педагогічні умови, модель та

методику їх впровадження. Конкретизовано роль обраних компонентів в організації освітнього процесу.

Дисертанткою виявлені й науково обґрунтовані педагогічні умови формування у майбутніх магістрів медицини готовності до реалізації маркетингу в професійній діяльності: формування мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності у процесі вивчення професійно спрямованих економічних дисциплін; інтеграція економічних і професійно-медичних знань з метою формування економічної компетентності як основи готовності майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності; використання інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання для розвитку практичних навичок реалізації маркетингу в професійній діяльності. Означені педагогічні умови, як показали результати досліджень, виявилися ефективними і їх впровадження забезпечило позитивний результат.

- Дисертанткою було враховано необхідність проектування й забезпечення інтеграції економічних і професійно-медичних знань майбутніх магістрів медицини з реалізації маркетингу в професійній діяльності, що вимагає: зорієнтування змісту й методики навчання реалізації маркетингу на характер й особливості діяльності за обраною медичною спеціальністю; забезпечення практичної спрямованості знань з реалізації маркетингу в майбутній професійній діяльності з надання медичних послуг; відмови від стимулювання запам'ятовування навчального матеріалу, накопичення економічних знань в користь формування конкретних способів дій з упровадження маркетингових технологій в майбутній професійній діяльності; виконання практичної діяльності, розгляд прикладів ефективного позиціювання, просування на ринку послуг і товарів медичного призначення з метою формування в студентів умінь і навичок реалізації маркетингу в майбутній професійній діяльності на основі системи економічних знань.

Заслуговує на увагу розроблена на основі педагогічних умов модель

підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності. Створена Марчук І.А. модель підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності складається з концептуально-цільового, теоретико-методологічного, змістово-технологічного і контрольного-результативного блоків. Кожний з них виконує свої функції, які детально подано в роботі. Поєднання двох факторів підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу факторів – педагогічні умови і модель підготовки до такої діяльності, обумовили результативність процесу, про що подано в третьому розділі.

У третьому розділі дисертації «Експериментальна перевірка ефективності підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності» розглянуто методику проведення педагогічного експерименту та обговорено його результати.

На формуальному етапі експерименту було розроблено модель та експериментальну методику формування у майбутніх магістрів медицини готовності до реалізації маркетингу в професійній діяльності.

Подана характеристика заходів реалізації педагогічних умов на певних етапах з виділенням їх особливостей (адаптаційно-мотиваційном, пошуково-інформаційному, практично-орієнтованому, узагальнювальному).

Ми погоджуємося з визначеною Марчук І.Ф. **науковою новизною** дослідження, в якій визначаємо як найбільш суттєві положення такі: *уперше* обґрунтовано педагогічні умови (формування мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності у процесі вивчення професійно спрямованих економічних дисциплін; інтеграція економічних і професійно-медичних знань з метою формування економічної компетентності як основи готовності майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності; використання інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання для розвитку практичних навичок реалізації маркетингу в професійній діяльності) та створено модель підготовки майбутніх магістрів

медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності, що містить взаємопов'язані концептуально-цільовий, теоретико-методологічний, змістово-технологічний і контрольний-результативний блоки/

Практична значущість дослідження доведена повністю. Особливе значення ми надаємо

Поряд із високою оцінкою дисертаційного дослідження слід зробити деякі зауваження та побажання:

1. Аналіз змісту дисертації показав, що поставлена мета досягнута, одержано позитивні результати впровадження педагогічних умов та моделі підготовки майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингової діяльності в професійній діяльності. Але дослідження тільки виграло б, якщо у вступі підсилити актуальність дослідження за рахунок більш чіткого показу ролі маркетингу в забезпеченні медичних послуг.

2. У назву другого розділу краще не вводити термін методологічні, оскільки проблема методології розкрита недостатньо. Ця проблема більш детально розглянута в другому розділі.

3. На с.45 дисертації автор вказує на принципи підготовки, але це специфічні принципи і це є суттєвим, на що потрібно було вказати.

4. На с.48 розглядається маркетинг і медичний маркетинг. Бажано було б подати власні визначення понять «маркет» і «медичний маркет».

5. У пункті 2.1 проведено обґрунтування педагогічних умов, які обрано і сформульовано правильно. Але, на нашу думку, потрібно було розширити питання про заходи, які сприяли ефективності застосування педагогічних умов.

6. Заслуговує на увагу розроблена авторська модель, але до неї є деякі зауваження:

а) Бажано було визначити різновид моделі: організаційна, структурна, функціональна чи структурно-функціональна тощо. На нашу думку, дисертантка представила структурно-функціональну модель, оскільки виділено її структуру і функції кожного елементу;

б) в моделі етапи повинні бути розміщені у такий спосіб, щоб охопити всі складові моделі.

7.Бажано розрізнити авторські додатки від інших.

Однак, висловлені зауваження та побажання мають дискусійний характер і суттєво не впливають на високий науковий рівень дисертаційного дослідження.

Таким чином, є всі підстави стверджувати, що подане до захисту дисертаційне дослідження Марчук Івонни Анатоліївни «Підготовка майбутніх магістрів медицини до реалізації маркетингу в професійній діяльності» є завершеним, самостійно виконаним, має наукову новизну і практичне значення, повністю відповідає вимогам п. 9, 11 - 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор Марчук Івонна Анатоліївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук,

професор

Л.М.Романишина